

تظاهرات در اعتراض به نادیده گرفته شدن حق زنان در نیویورک(۲۰۱۷) ، روی یکی از پلکارها نوشته شده: «حقوق زنان» بخشی از حقوق بشر است

تحلیلی بر بیانات اخیر رهبر معظم انقلاب در دیدار با بانوان

نسبت نظام سرمایه‌داری بازن، از ستیز تا سانسور

مصطفی رضایی
 کارشناس مسائل سیاسی

گزاره‌های مختلف و مهمی در دیدار رهبر معظم انقلاب با بانوان قابل بررسی است که هر کدام می‌تواند بستر و محوری باشد برای تأیید این مسأله که ابهت، عظمت و کرامت بانوان در چهارچوب مفاهیم دینی و ایرانی معنا شده است و هیچ‌گاه این ابهت، کرامت و عظمت از بین نمی‌رود؛ چرا که همواره اسلام زنده است و بانوان ایرانی با تکیه بر ارزش‌ها و مفاهیم عمیق اسلامیت و ایرانیت، هویت یگانه خود را حفظ خواهند کرد. در واقع بانوان ایرانی با تکیه بر اصول اسلامی همواره طی زمان‌ها نشان داده‌اند که از اصلی‌ترین عناصر در تعمیق و نهادینگی هویت ملی و دینی هستند؛ بانوان با مسأله تربیت و مدیریت در خانواده سروکار دارند و از این رو دیده‌بان هویت در خانواده‌ها، بانوان هستند. بدون دلیل نیست که رهبر معظم انقلاب در بیانات اخیر خود به نقش بانوان در خانواده و در مسیر تحکیم این نهاد تأکید کرده‌اند. بدون دلیل نیست که رهبر معظم انقلاب جایگاه زنان را اولاد دانسته‌اند و اشک ریختن خالصانه آنها را تحسین نموده‌اند. بدون دلیل نیست که ایشان جایگاه مادری و همسری را در خانواده ارج نهاده‌اند و توانمندی و پویایی را برای بانوان ایرانی در کنار خانه و خانواده ارزشمند تلقی کرده‌اند.

■ بانوان توانمند، تصمیم‌سازان امروز و فردا

رهبر معظم انقلاب به اهمیت بهره‌گیری از بانوان فرهیخته، دانشمند، فرزانه و مجرب در رده‌های گوناگون تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری کشور تأکید داشته‌اند. بانوانی که توانایی حضور در جایگاه مختلف سیاست‌گذاری را دارند و چه‌بسا که نقص‌ها و خلأهای سیاست‌گذاری با حضور بانوان از بین برود؛ چرا که بانوان روحیه آینده‌بینی قوی دارند و قطعاً این توانایی می‌تواند در عرصه‌های حساس و بحرانی کشور آن را مایه مباحثات، تحسین و شکر بی‌پایان می‌داندند: «زن ایرانی در همه میدان‌ها با موفقیت‌ان سربلندی و با حجاب اسلامی ظاهر شده. اینها رجز خوانی نیست، اینها واقعیت‌های محسوس جامعه ما است. ورودی‌های دانشگاه‌های ما یا ۵۰ درصد یا بیش از ۵۰ درصد دخترهای ما هستند، زن‌های ما هستند. در مراکز علمی حساس و مهم که بنده از بعضی از آن مراکز خودم شخصاً بازدید کردم، زنان دانشمند ما آنجا نقش آفرینند. در میدان ادب، ادبیات، شعر، رمان، شرح‌حال نویسی، زن‌ها جزو برجسته‌ترین‌هایند. در میدان مسابقات ورزشی و افتخاگاهی انسان قدرت تحسین این شخصیت‌ها را ندارد بر اندازهای که شایسته آن هستند.» نگاهی کوتاه به نتایج اراده و اتحاد عملی بانوان ملت و دولت جمهوری اسلامی برای جبران عقب‌ماندگی در همه زمینه‌ها نشان می‌دهد که در همین دوره کوتاهی که نظام مقدس جمهوری اسلامی روی کار بوده، جایگاه زنان از نظر رشد و پیشرفت رشد قابل توجهی داشته است.

■ آموزش و پرورش

طبق آمار بانک جهانی، در سال ۱۹۷۶ فقط ۲۴ درصد از بانوان بالای۱۵ سال در ایران باسواد بوده‌اند. درحالی‌که در سال ۲۰۱۶، ۸۱٫۰۲ درصد از بانوان بالای ۱۵ سال در ایران باسواد شده‌اند. این مقدار بیش از ۳/۲ برابر میانگین جهانی در این بازه بوده است. این در حالی است که در اواخر حکومت پهلوی در کشوری مثل هائیتی ۳۳ درصد از زنان باسواد بوده‌اند (۹ درصد بیش از ایران). حتی در کشورهای جهان عرب در سال ۱۹۷۸ بیش از ۳۰ درصد بانوان بالای۱۵ سال، باسواد بوده‌اند. این درحالی است که در سال ۲۰۱۹ درصد بانوان بالای ۱۵ سال کشورهای جهان عرب، ۱۶ درصد کمتر از ایران شد. طبق آمار یونسکو برای مثال در سال‌های انتهایی دوران پهلوی، ترکیه وضعیت به مراتب بهتری از ایران در شاخص محرومیت دختران از تحصیل ابتدایی داشته است. به گونه‌ای که ایران در مقایسه با ترکیه ۲۷ درصد محرومیت بیشتری داشته است. اما مقایسه این دو کشور در سال ۲۰۱۲ بیانگر آن است که تعداد دختران محروم از تحصیل ابتدایی در ترکیه

طول عمر در جامعه زنان ایران به ۷۰ و ۸۰ سال رسیده است. ضمن اینکه در دهه‌های پس از انقلاب بانوان توانستند با حفظ کرامات و ارزش‌های خود همبای مردان تعالی یابند و توانمند شوند. حضور در عرصه‌های مختلف فعالیت اجتماعی و آمار بالای تحصیلات گواهی بر موفقیت زنان پس از انقلاب اسلامی است.

■ نظام مردسالار غربی

نظام سرمایه‌داری در پارادایم فرهنگی تصویر شده تلاش دارد که خود را برتر و ارزش‌های خود را محوری‌تر جلوه دهد. اینگونه است که در شاکله و نظامواره خود همواره زنان تحت حمایت هستند و در دیگر نظام‌ها این زنان هستند که تنها مورد ستم قرار می‌گیرند. نظام سرمایه‌داری غربی این مسأله را طوری وارونه جلوه داده است که گوئی زنان در چهارچوب ارزش‌های اسلامی و حجاب مورد رنجش قرار می‌گیرند و این تنها نظام غرب‌محور و سرمایه‌دارانه است که ناچیز زنان محسوب می‌شود. در حالی که شاهد هستیم که چگونه زن و ارزش‌های زنان در نظام سرمایه‌داری سانسور می‌شوند و نیازها و توانمندی‌های آن تحت سیطره نظام مردسالار غربی نادیده گرفته می‌شوند. از عینی‌ترین مصادیق این مردسالاری نهنقه می‌توان به آمار خشونت و تجاوز نسبت به زنان و دختران اشاره کرد. تاجایی که اعلام

شده است میزان تجاوز و خشونت جنسی در غرب بسیار است. اما چون این اتفاق در بیکره سرمایه‌داری رخ می‌دهد از آن تلقی آزادی می‌شود. در واقع آتارشی سازماندهی شده‌ای غرب به‌عنوان آزادی ترسیم شده است که تماماً علیه منافع زنان محسوب می‌شود. رهبر معظم انقلاب نیز فرموده‌اند که «...غربی‌ها به دروغ، مردسالاری ذاتی خود را به اسلام نسبت می‌دهند...». در واقع منظور که رهبر معظم انقلاب تأکید کرده‌اند آنچه در غرب تحت عنوان آزادی زنان تصویر می‌شود نوعی زن‌ستیزی است که البته با روح زنانه تفاوت دارد. نظام سرمایه‌داری به مسأله زنان و توانمندی‌ها و توسعه آنها نهنتنها توجه نمی‌کند که با وارونه کردن ارزش‌ها حتی نظام خانواده را در بیکره خود به نابودی کشانده است. خانواده‌ای که حق زن است و زنان در آن احساس آرامش می‌کنند را غرب سال‌هاست نابود ساخته است.

■ سوءاستفاده غرب از زنان

رهبر معظم انقلاب در بیانات اخیر خود بر موضوع توهین و تحقیر زنان و مقوله زن‌ستیزی در غرب تأکید کرده‌اند. در واقع نظام سرمایه‌داری با نگاه تک‌بعدی و مادی‌انگارانه به زنان آنها را تنها در مسائل مادی و سودآوری چنان غرق کرده است که ارزش‌های واقعی خود را از یاد ببرند. این شاکله به ضرر زنی است که می‌خواهد مادر باشد، همسر باشد، دوست

بدارد و دوست داشته شود؛ چرا که آرامش را از روان زنان می‌گیرد و در نهایت زندگی روایت‌گونه‌ای را به آنها می‌دهد که نیازها و احساسات واقعی آن تأمین نمی‌شود. این مختصات غلط در غرب تحت عنوان عدالت جنسیتی و برابری جنسیتی و در محوریت توسعه مطرح شده است. برابری جنسیتی به معنای آزادی رضایتمندانه‌ای است که در آن زن و مرد با حفظ حریم‌ها، زیست داشته باشند. اما تلقی و تعریف آن در غرب کاملاً به ضرر زنان است. لازم به توضیح است که همزمان با ورود به هزاره سوم فرآیند توسعه بر کاهش فقر جهانی قرار گرفت و از این رو توانمندسازی زنان و بهبود برابری جنسیتی یکی از هشت هدف از اهداف (برنامه) توسعه هزاره است که مورد توافق بین‌المللی قرار گرفت و برای رسیدن به این منظور طراحی شد. با این حال شواهد زیادی در دست است مبنی براینکه جوامع غربی از تبعیض جنسیتی رنج می‌برند و تماماً به ضرر زنان رفتار می‌شود.

البته زنان در بیشتر مناطق جهان سه نقش دارند: باروری، تولیداتقصادی و مدیریت اجتماع. این در حالی است که بیشتر الگوهای توسعه مشارکتی و اجتماعی در غرب، جنسیت را نادیده گرفته‌اند که این امر می‌تواند پدرسالاری بومی و کنترل از سوی مردان را تقویت کند. هرچند روابط قدرت میان زنان و مردان در مکان‌ها و زمان‌های گوناگون به شیوه‌های متفاوتی تجربه و بیان می‌شود، با این حال هنوز در جوامع غربی انقیاد جنسیتی و تبعیت زنان از مردان بیداد می‌کند. استفاده از زنان به‌عنوان کالای

جنسی، برده‌داری جنسی، ترویج خشونت جنسی و لذت‌جویی از زنان، توسعه صنعت و بازاریابی جنسی و استفاده سرمایه‌داران از زنان به‌عنوان کالای پولساز جنسی همه نمونه‌هایی است که نشان می‌دهد زنان در غرب، کالایی تعریف می‌شوند و خبری از توسعه و عدالت نیست. تاجایی‌که حتی جنبش‌های فمینیستی نیز نتوانسته‌اند مکتب مؤثری علیه این جریان به حساب آیند. از این رو فنمیت‌های غربی سال‌هاست در برابر مردسالاری نهنقه‌تاخته‌اند و آنچه تحت عنوان آزادی زنان از آنها به کشورهای مسلمان صادر می‌شود نوعی لعاب ظاهری از رهایی زن است که باطنی فلاکت بار دارد. ترویج عبرانی و لخت‌انگاری و توهین و بدن‌نمایی تنها ابزارهایی هستند که این فنمیت‌ها تلاش دارند با آن مکتب پوشالی شکست‌خورده خود را در برابر مردسالاری غرب را زنده نشان دهند. ■ **نظام مرفقی اسلام در مقابل انحطاط اخلاقی غرب**
نظام مرفقی اسلام در غرب و در بستر نظام سرمایه‌داری در روابط آزاد جنسی، همجنس بازاری، سگ نمایی، حیوان نمایی، لخت انگاری و عبریان نمایی معنا داده شده است که اسلام برای زنان جایگاه مهم و مترقی مادری، همسری را راجح نهاده است. جایگاهی که خواسته ذاتی زن است. زنان در بستر ارزش‌های اسلامی می‌توانند تعالی یابند، مادر و همسر شوند، تحصیل کنند و توانمند شوند. در مقابل نظام سرمایه‌داری با کالا انگاری جنسیت سعی دارد تنها بی‌بند و باری را نشانه زنانگی تلقی کند. این در حالی که در ارزشگذاری اسلامی و انسانی، هیچ تفاوتی میان جنس زن و مرد نیست و جایگاه‌ها روشن است. قرار نیست توهین و تحقیری علیه هر کدام از آنها توسط دیگری صورت گیرد. اما

http://irannewspaper.ir

editorial@irannewspaper.ir

در نظام غربی رویه وارونه است.

■ **آنها که حجاب کامل ندارند بی‌دین و ضدانقلاب نیستند**

عفاف، اصلی‌ترین پیش شرط تحقق جامعه سالم و به دور از انحرافات اخلاقی است. جامعه‌ای که در آن پویایی اجتماعی درسایه رعایت حرمت‌های انسانی و اخلاقی صورت گیرد؛ به همین منظور دین مبین اسلام تأکید خاصی نسبت به رعایت حجاب و پوشش در جوامع اسلامی دارد. موضوع حجاب و ناهنجاری در پوشش نیز «وضعیتی اظهارشده» است. یعنی وضعیتی که گفته می‌شود وجود دارد و مردم در مورد آن صحبت می‌کنند، رسانه‌های جمعی درباره آن صحبت می‌کنند و نخجنگ سیاسی-اجتماعی آن را مورد تحلیل قرار می‌دهند.البته مسائل فرهنگی در جامعه اسلامی ما ارزش محورااست و اتحاد جامعه متعهد به حفظ و دفاع از آن می‌باشند؛ اما، تاریخ گواه آن است که دین بر اثر حمله عقب‌رفته بلکه جلوتر آمده است، آنچه دین از آن زیان دیده دفاع بد از آن است و عرصه ضعیف؛ در این راستا، «استاد شهید مطهری» منشا انحطاط مسلمین را اعتقاد غلط نسبت به مفاهیم دینی می‌داند و آسیب‌شناسی در این قلمرو را ضروری می‌شمارد. از این رو طبق بیانات رهبر معظم انقلاب «... کسانی که به‌صورت کامل حجاب را رعایت نمی‌کنند، نباید به بی‌دینی یا ضدانقلابی متهم شوند...» در واقع می‌توان گفت کنترل اجتماعی اعم از رسمی و غیررسمی در مسأله حجاب همواره در معرض آسیب‌نگرش غلط، مسأله دفاع بد و سوء عملکرد می‌باشد.لذا آنچه مهم است نقد عمومانه و درون گفتمانی برای بهبود بخشی رویکرد و شیوه‌های عمل در مقابل آن است. در مسأله بی‌حجابی، تغییرات ساختاری در عرصه اقتصادی رو تغییرات ارزشی در عرصه فرهنگی و تغییرات سریع ارتباطات در عرصه جهانی نیز نقش عمده‌ای داشته است. بگونه‌ای که وفاق و انسجام اجتماعی را تحت‌الشعاع قرار داده است. از این رو نمی‌توان رای یجکانبه صادر کرد. بلکه باید صور گفتمانی و فرهنگی را راستای اشاعه حجاب را با رویکرد ایجابی تقویت کرد. ضمن اینکه بانوان ایرانی همواره از مسأله فرهنگی چون حجاب دفاع کرده‌اند. تاریخ گواه چنین رویکردی است. با این حال پدیده حجاب و پوشش از سه منظر دینی، هویتی و سیاسی قابل بررسی است. چرا که از یکسو دستور اکید و صریح دین مبین اسلام است و از سوی دیگر نماد فرهنگ و هویت ایرانی می‌باشد. و به همین خاطر است که همواره ظرفیت سیاسی شدن را داشته است. مسأله اینجاست که در زمانه‌ای زندگی می‌کنیم که ماهواره‌های فرهنگی، ماهواره‌های اقتصادی، ماهواره‌های ناشی از زندگی مدرن وده‌ها ماهواره‌ای که برواحدهای سیاسی سایه افکنده‌اند سبب شده‌اند که افراد جامعه از تعریف هویت فرهنگی خویش عاجز شوند و عملاً تجربه فرهنگی از نوع پوشش، لباس و سنن و باور مشترک براحتی در میان افراد جامعه شکل نمی‌گیرد. از این‌رو اصل تفاوت در رویکردهای فرهنگی را باید پذیرفت و البته که نباید سیاست‌گذاری فرهنگی ایجابی را فراموش کرد.

۱۳۹۳

بوده است.

همچنین تعداد والدین جانبازان ۷۱ هزار و ۳۷۲ نفر، تعداد همسران جانبازان ۳۱۷ هزار و ۱۹۳ نفر، تعداد والدین آزادگان ۱۳ هزار و ۸۲ نفر و تعداد همسران آزادگان ۴۱ هزار و ۷۶ نفر بوده است. از این روست که می‌توان مدعی بود به غیر از دختران شهدا، جانبازان و آزادگان، حدود ۵۵۰ هزار نفر از زنان ایرانی با صبر و تحمل فقدان همسر در صورت شهادت، اسارت یا مجروحیت او در حماسه آفرینی دوران دفاع مقدس نقش داشته‌اند که این تعداد را باید در کنار آمار ۱۳ هزار زن قهرمانی گذاشت که به طور مستقیم در عرصه دفاع مقدس حضور داشته‌اند. بر اساس آماري که به صورت شفاهی و از طریق مصاحبه با مسئولین وقت جهاد سازندگی استان‌ها موجود است، در همه استان‌های کشور رانبا به وسعت و درخواست (نیرو) بین ۸۰۰ الی ۱۲۰۰خواهر جهادگر داوطلب به صورت مستمر مشغول به فعالیت بوده‌اند.

مرحله‌ای که امروز، انقلاب اسلامی باید از آن عبور کند مرحله عبور از جنگ رسانه‌ای دشمن است. یعنی مرحله‌ای که در آن باید تولید دستگاه خبری صادق و فراگیر کرد. پیش از این، جمهوری اسلامی از فشار اهرم جنگ نظامی دشمن عبور کرده و اکنون خود به دست برتر نظامی منطقه تبدیل شده است، یعنی دیگر با حرکت نظامی نمی‌خواهند و نمی‌توانند تأثیر و ضرر عمده‌ای بر کشور وارد کنند. فشار اهرم دیپلماتیک از مذاکرات هسته‌ای سال ۱۳۸۲ تاکنون نزدیک به دو دهه است که در مجموع نتوانسته انقلاب اسلامی را با صدآکره شکست دهد. در این مذاکرات، پنج قدرت برنده جنگ جهانی یک طرف نشستند و می‌خواستند ایران اسلامی را مه‌ار دیپلماتیک بکنند و نتوانستند. انقلاب اسلامی در فتنه ۸۸، نرم‌افزار انقلاب مخملی را شکست داد و امروز از مرحله جنگ اقتصادی و تحریم هم در حال عبور است. یعنی

ملت و دولت ابزارها و اهرم‌های فشار دشمن را ناکارا و نابود می‌کند و از کار می‌اندازد، به‌طوری که این راهبرد در دیگر کشورها هم دیگر اثری نخواهد داشت. این برهه از حیات جمهوری اسلامی، مرحله خیرسازی و جنگ ترکیبی است. به تعبیر ادبیات دینی، مرحله مقابله با نیا فاسق است که در سوره حُجُرَات از آن بحث شده است. اگر دستگاه خیرسازی آنها مرجعیت پیدا کند، درگیری و سوءظن، بگوئی و غیبت ایجاد می‌کند. امت مؤمن اگر می‌خواهد بر رقیب پیروز بشود باید بر دستگاه نیا و خبرش که حالا امروز مدرن

^[1] در نظام غربی رویه وارونه است

^[2] آنها که حجاب کامل ندارند بی‌دین و ضدانقلاب نیستند